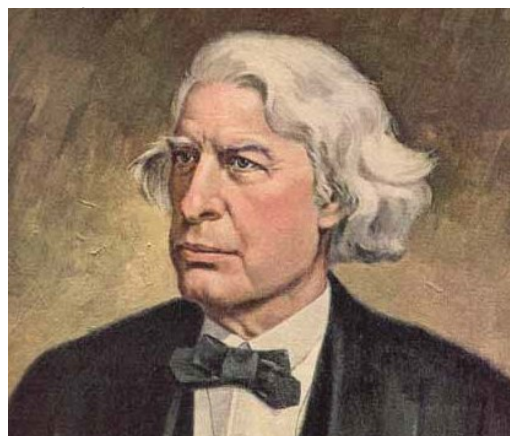

ΤΈΚΤΟΝΕΣ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΟΥΝ
ΚΑΙ
ΤΈΚΤΟΝΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ
ΜΕΛΕΤΟΥΝ

*Reading Masons and Masons who do
not Read*

Albert G. Mackey

(Δημοσιεύθηκε το 1875 και αναδημοσιεύθηκε στο
The Master Mason τον Οκτώβριο του 1924)

Υποθέτω ότι οι Τέκτονες, που έχουν παντελή άγνοια των αρχών του Ελευθεροτεκτονισμού, είναι περισσότεροι από τα μέλη οιασδήποτε άλλης συντεχνίας, που έχουν άγνοια του επαγγέλματος που μετέρχονται. Δεν υπάρχει ούτε ωρολογοποιός που να μη γνωρίζει κάτι από τα στοιχεία της ωρολογοποιίας, ούτε σιδεράς που να έχει ολοσχερή άγνοια για τις ιδιότητες που έχει το πυρακτωμένο σίδηρο. Ανερχόμενοι τα υψηλότερα κλιμάκια της επιστήμης θα ξαφνιαζόμαστε αν συναντούσαμε κάποιον δικηγόρο ολωσδιόλου αδαή περί των στοιχείων της νομικής επιστήμης, ή ένα γιατρό που να μην έχει ποτέ του μελετήσει κάποια πραγματεία περί παθολογίας, ή ακόμη ένα ιερωμένο, που να μη γνωρίζει τίποτα περί θεολογίας.

Εν τούτοις, δεν υπάρχει τίποτα πιο συνηθισμένο από το να συναντάς Ελευθεροτέκτονες που να βρίσκονται σε απόλυτο σκοτάδι για οτιδήποτε σχετίζεται με τον Ελευθεροτεκτονισμό. Να είναι αδαείς περί την ιστορία του - να μη γνωρίζουν εάν είναι κάτι που ξεφύτρωσε σαν μανιτάρι σήμερα, ή ανάγεται στην απόμακρη εποχή της δημιουργίας. Να μη έχουν αποκτήσει αντίληψη της εσωτερικής σημασίας των συμβόλων του ή των τελετουργιών του, ενώ με δυσκολία θα μπορούσε να πει κανείς ότι γνωρίζουν τους τρόπους αναγνώρισης. Κι εκτός αυτού, δεν υπάρχει τίποτα πιο συνηθισμένο από το να συναντά κανείς τόσους υψηλόβαθμα μέλη και ορισμένες φορές μάλιστα τιμημένα με ανώτατα αξιώματα της Αδελφότητας, που να παρευρίσκονται στις συνεδρίες των Στοών και των Περιστευλίων, να ανακατεύονται στα δρώμενα, να λαμβάνουν ενεργό ρόλο σε όλες τις συζητήσεις και να υποστηρίζουν επίμονα ετερόδοξες αντιλήψεις αντίθετες

προς την κρίση αδελφών με γνώση κατά πολύ περισσότερη.

Γιατί, θα ρωτούσε κανείς, συμβαίνουν πράγματα σαν κι αυτά. Γιατί μόνο στον Ελευθεροτεκτονισμό επικρατεί άραγε τόσο πολλή άγνοια και τόσο πολλή αυθαιρεσία; Εάν ζητούσα από κάποιον μπαλωματή να μου φτιάξει ένα ζευγάρι μπότες, θα μου έλεγε ότι ξέρει να κάνει μόνο επιδιορθώσεις και μπαλώματα και ότι δεν έχει μάθει τους ανώτερους κλάδους της τέχνης του και για το λόγο αυτόν θα αρνείτο ευγενικά να αναλάβει την δουλειά που του ανέθετα. Εάν ζητούσα από κάποιον ωρολογά να μου κατασκευάσει ένα ελατήριο για το χρονόμετρό μου, θα μου απαντούσε ότι δεν μπορεί να το κάνει επειδή δεν έμαθε ποτέ του να κατασκευάζει ελατήρια, κάτι που ανήκει σε κάποιο υψηλότερο επίπεδο του επαγγέλματός του. Αν, όμως, του πήγαινα ένα έτοιμο ελατήριο, θα το τοποθετούσε στο ρολόι μου επειδή αυτό γνωρίζει πώς να το κάνει. Εάν πήγαινα σε κάποιο πορτραίσιστα και του ζητούσα να μου ζωγραφίσει ένα ιστορικό πίνακα, θα μου απαντούσε ότι κάτι τέτοιο είναι πέραν των δυνατοτήτων του, ότι δεν σπούδασε ή ασχολήθηκε ποτέ με την απεικόνιση των λεπτομερειών, αλλά ότι περιορίσθηκε στο να ζωγραφίζει προσωπογραφίες. Εάν όμως ήταν άτιμος και υπερόπτης θα έπαιρνε την δουλειά και αντί για πίνακα θα μου έδινε μια κακοτεχνία. Μόνο ο Τέκτων είναι εκείνος που επιθυμεί να ζει με την μετριότητα αυτή. Ρέπει στο να πιστεύει ότι η Υπόσχεσή του τον κάνει όχι μόνο Τέκτονα, αλλά και εν ταυτώ περισπούδαστο Τέκτονα. Πολύ συχνά φαντάζεται ότι οι μυστικιστικές τελετουργίες που τον εισαγάγουν στην Αδελφότητα είναι όλο εκείνο που

χρειάζεται προκειμένου να καταστεί γνώστης των αρχών της. Υπάρχουν κάποιες Χριστιανικές αιρέσεις που πιστεύουν ότι το νερό της βάπτισης εξαλείφει με μιας όλες τις αμαρτίες, τόσο του παρελθόντος όσο και του μέλλοντος. Έτσι, ακριβώς υπάρχουν και κάποιοι Τέκτονες, που πιστεύουν ότι η πράξη και μόνο της Μύησης ακολουθείται με μιας από την εισροή όλης της τεκτονικής γνώσης. Περαιτέρω μελέτη ή έρευνα δεν απαιτούνται. Όλα όσα οφείλουν να γνωρίζουν τα έχουν ήδη λάβει μέσω κάποιας μορφής διαισθητική διεργασία.

Το μεγάλο σώμα των Τεκτόνων είναι δυνατόν να διακριθεί σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη αποτελείται από εκείνους που υπέβαλαν αίτηση προς εισδοχή όχι από επιθυμία για γνώση, αλλ' από κάποιο άλλο κίνητρο ορμώμενοι, και όχι πάντα έντιμο. Οι άνθρωποι αυτοί οδηγήθηκαν στο να ζητήσουν την εισδοχή τους, είτε επειδή θα ήταν έτσι δυνατό, κατά την γνώμη τους, να διευκολύνουν την εργασία τους, είτε για να προωθήσουν τις πολιτικές τους επιδιώξεις, είτε για να αποκομίζουν προσωπικό όφελος με κάποιο άλλο τρόπο. Στην αρχή κάθε πολέμου συρρέουν στις Στοές κατά εκατοντάδες με την ελπίδα να μάθουν το «μυστικό σημείο», που θα τους βοηθήσει την ώρα του κινδύνου. Είτε επιτύχει ο αντικειμενικός τους σκοπός, είτε όχι οι άνθρωποι αυτοί γίνονται με το χρόνο αδιάφοροι και μεταπίπτουν στην εν ύπνω κατάσταση. Για τους Τέκτονες αυτούς δεν υπάρχει ελπίδα. Είναι δέντρα νεκρά χωρίς ελπίδα καρποφορίας. Αφήστε τους να περάσουν ως ολοσχερώς ανάξιους και ανεπίδεκτους βελτίωσης.

Υπάρχει μια δεύτερη κατηγορία που αποτελείται από ανθρώπους που είναι ηθικοί και αντίθετοι και ευρίσκονται

στον αντίποδα των προηγούμενων. Αυτοί υποβάλλουν την αίτηση εισδοχής τους με κίνητρο, όπως απαιτεί και το τυπικό «την θετική τους αντίληψη για τον Θεσμό και την επιθυμία να αποκτήσουν γνώση». Ευθύς ως μνηθούν, αναγνωρίζουν στις τελετές στις οποίες συμμετέχουν κάποιο φιλοσοφικό νόημα, άξιο του κόπου μιας συστηματικής έρευνας. Αφιερώνουν τον εαυτόν τους στην έρευνα αυτή. Αγοράζουν Τεκτονικά βιβλία. Μελετούν τεκτονικά περιοδικά και συζητούν με πολύ ενημερωμένους αδελφούς. Γίνονται γνώστες της ιστορίας της Συντεχνίας. Ερευνούν την προέλευσή της και την τελική της διαμόρφωση. Εξερευνούν το κρυμμένο μήνυμα των συμβόλων της και αποκτούν γνώση της ερμηνείας τους. Τέτοιοι τέκτονες είναι πάντα χρήσιμα και πολύτιμα μέλη της Αδελφότητας και πολύ συχνά αναδεικνύονται σε απαστράπτοντες αστέρες της. Ο λίκνος τους καιει για την διαφώτιση των άλλων και προς αυτούς η Συντεχνία οφείλει οιαδήποτε την μεγάλη φήμη που έχει αποκτήσει. Το άρθρο αυτόν δεν έχει γραφθεί γι' αυτούς.

Αλλά μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών, που μόλις περιγράψαμε, υπάρχει κάποια ενδιάμεση: όχι τόσο κακή όσο η πρώτη, αλλά πόρω απέχουσα από την δεύτερη, η οποία, δυστυχώς, αποτελεί τον κύριο κορμό της Αδελφότητας.

Η Τρίτη κατηγορία αποτελείται από Τέκτονες, που εισήλθαν στην Συντεχνία με κίνητρα στα οποία δεν ήταν δυνατόν να προβληθεί καμία αντίρρηση, και, ίσως, με τις καλύτερες προθέσεις. Όμως, απέτυχαν να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις προθέσεις αυτές.

Διέπραξαν ένα θλιβερό λάθος. Υπέθεσαν ότι η μύηση ήταν όλο όσο χρειαζόταν για να τους κάνει Τέκτονες και ότι κάθε περαιτέρω μελέτη ήταν ολωσδιόλου περιττή. Έτσι ουδέποτε άνοιξαν κάποιο Τεκτονικό βιβλίο. Αν τους θέσεις υπόψη τα πονήματα των πλέον επιφανών Τεκτόνων συγγραφέων, θα παρατηρήσουν ότι δεν έχουν χρόνο να τα μελετήσουν - οι απαιτήσεις της δουλειάς τους είναι εξουθενωτικές. Εάν τους δείξεις κάποιο Τεκτονικό Περιοδικό αναγνωρισμένου κύρους και τους ζητήσεις να εγγραφούν συνδρομητές, η απάντησή τους θα είναι πως δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπίσουν την δαπάνη, ότι οι καιροί είναι χαλεποί και ότι το χρήμα βγαίνει δύσκολα.

Κι ακόμη δεν υφίσταται έλλειψη Τεκτονικής φιλοδοξίας σε πολλούς από τους ανθρώπους αυτούς. Η φιλοδοξία τους, όμως, αυτή είναι προς λάθος κατεύθυνση. Ενώ δεν διψούν για γνώση, διψούν πάρα πολύ είτε για αξιώματα είτε για βαθμούς. Δεν έχουν την δυνατότητα να δαπανήσουν για να αγοράσουν Τεκτονικά βιβλία, αλλά τους περισσεύουν για την απόκτηση Τεκτονικών βαθμών.

Έκπληξη προκαλεί η απληστία με την οποία ορισμένοι Τέκτονες, που δεν κατέχουν ούτε τις στοιχειώδεις γνώσεις της τέχνης τους και που έχουν ολότελα αποτύχει να κατανοήσουν τον σκοπό και την σημασία του βασικού συμβολικού Τεκτονισμού, αναρριχώνται στους κενούς τιμητικών διακρίσεων υψηλούς βαθμούς. Ο Διδάσκαλος που γνωρίζει ελάχιστα, ή καθόλου, τον Βαθμό του Μαθητού επιθυμεί να γίνει Ιππότης του Ναού. Δεν γνωρίζει τίποτα και δεν αναμένει ποτέ να μάθει τίποτα για την ιστορία των Ιπποτών του Ναού ή για το πώς εκείνοι οι παλιοί σταυροφόροι ενσωματώθηκαν στην τεκτονική αδελ-

φώτητα. Το ύψος της φιλοδοξίας του φθάνει στο να βάλει τον Σταυρό του Ναού στο στήθος του. Εάν ακολουθεί το Σκωτικό Τυπικό, η Στοά της Τελειοποίησης δεν θα τον ικανοποιούσε, παρά το γεγονός ότι θα του προμήθευε υλικό για μελέτες μηνών.

Θα λαχταρούσε να αναρριχηθεί ψηλότερα στην κλίμακα των βαθμών, αλλά έστω και εάν μετά από επίπονες προσπάθειες κατόρθωνε να φθάσει στους ανώτατους βαθμούς και να επενδύσει στον τριακοστό τρίτο, πολύ λίγο θα τον ενδιέφερε να αποκτήσει γνώση για την οργάνωση του Τυπικού ή για τα εξάισια μαθήματα που δίνει. Θα έχει φθάσει στην κορυφή των φιλοδοξιών του και θα του επιτρέπεται πλέον να φορά τον δικέφαλο αετό.

Τέτοιοι τέκτονες διακρίνονται όχι για το μέγεθος της γνώσης που κατέχουν, αλλά από τον αριθμό των κοσμημάτων που φορούν. Θα χαλάλιζαν ευχαρίστως πενήντα δολάρια για να αγοράσουν ένα σήμα, αλλ' ούτε πενήντα σεντς για να αποκτήσουν ένα βιβλίο.

Οι άνθρωποι αυτοί είναι μεγάλη πληγή για τον Τεκτονισμό. Τους ονομάζουν κηφήνες του. Αλλά είναι και κάτι περισσότερο από αυτό. Είναι οι σφήκες, ο θανάσιμος εχθρός των εργατικών μελισσών. Δίνουν το κακό παράδειγμα στους νεότερους Τέκτονες - αποθαρρύνουν την ανάπτυξη της Τεκτονικής βιβλιογραφίας - οδηγούν διανοούμενους, που θα ήσαν πρόθυμοι να καλλιεργήσουν την Τεκτονική επιστήμη, σε άλλα πεδία εργασίας - καταστέλ- λουν την ενέργεια των συγγραφέων μας - και υποβαθμί- ζουν τον χαρακτήρα του Θεωρητικού Τεκτονισμού, ως κλάδου της διανοητικής και ηθικής φιλοσοφίας. Όταν

τρίτοι βλέπουν ανθρώπους που κατέχουν υψηλά αξιώματα και θέσεις στην Αδελφότητα να μη γνωρίζουν όσο σχεδόν και αυτοί τις αρχές του Ελευθεροτεκτονισμού και που, εάν ερωτηθούν, θα απαντήσουν ότι τον θεωρούν ως κοινωνικό Θεσμό, οι τρίτοι αυτοί πολύ φυσικά θα καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να κρύβεται κάτι που να έχει μεγάλη αξία σ' ένα σύστημα στο οποίο τις υψηλότερες θέσεις κατέχουν άνθρωποι που επιδίδονται στο να μην έχουν καθόλου γνώση των αετωμάτων του οικοδομήματός του.

Δεν πρέπει να υποτεθεί, βέβαια, ότι κάθε τέκτονας αναμένεται να καταστεί περισπούδαστος τέκτονας, ή ότι από κάθε άνθρωπο που μυείται απαιτείται να αφιερώσει τον εαυτό του στην μελέτη της Τεκτονικής επιστήμης και φιλολογίας. Μια τέτοια προσδοκία θα ήταν και ανόητη και παράλογη. Δεν είναι όλοι οι άνθρωποι το ίδιο ικανοί ν' αδράξουν και αφομοιώσουν την ίδια ποσότητα γνώσης. Η τάξη - κατά τον Pope - αποτελεί τον πρώτιστο θεϊκό νόμο και η παραδοχή αυτή λέγει ότι κάποιοι είναι και πρέπει να είναι ικανότεροι από τους άλλους, πλουσιότεροι και σοφότεροι.

Εκείνο το οποίο παλεύω να πω είναι ότι όταν κάποιος εισέρχεται υποψήφιος στα άδυτα του Τεκτονισμού πρέπει να αντιλαμβάνεται ότι ενυπάρχει σε αυτόν κάτι καλύτερο από τις χειραψίες και τα σημεία και ότι θα πρέπει να προσπαθήσει με όλες του τις δυνάμεις να αποκτήσει γνώση αυτού. Δεν θα πρέπει να επιζητήσει την άνοδό του σε ανώτερο βαθμό μέχρις ότου γνωρίσει κάτι για τον προηγούμενο, ή να αναλάβει κάποιο αξίωμα πριν ή καταξιωθεί για την Τεκτονική του γνώση. Γνώρισα κάποτε

ένα αδελφό η απληστία του οποίου για την κατάκτηση κάποιου αξιώματος τον οδήγησε να περάσει όλους τους βαθμούς από εκείνο του Επόπτου της Στοάς του μέχρι του Μεγάλου Διδασκάλου της δικαιοδοσίας του και ο οποίος καθ' όλη αυτήν την περίοδο δεν άνοιξε ποτέ του κάποιο Τεκτονικό βιβλίο, ούτε προσπάθησε να καταλάβει την σημασία έστω και ενός συμβόλου. Κατά το έτος της Θητείας του έβρισκε πάντοτε κάποια δικαιολογία για να απουσιάσει από την Στοά τις νύχτες κατά τις οποίες γιγότανε απονομή βαθμών. Παρ' όλα αυτά με τις προσωπικές και κοινωνικές του γνωριμιές, κατόρθωσε να ανέλθει στην ιεραρχία υπεράνω όλων εκείνων που τον ξεπερνούσαν σε Τεκτονική γνώση. Υπερτερούσαν πράγματι κατά πολύ από αυτόν, γιατί ενώ όλοι τους ήξεραν κάτι, εκείνος δεν γνώριζε τίποτα. Εάν είχε παραμείνει στα μετόπισθεν δεν θα υπήρχε παράπονο από κανένα. Αλλά εκεί που ήταν και εφ' όσον επεδίωκε την θέση δεν είχε το δικαίωμα της άγνοιας. Η κατοχή του αξιώματος συνιστούσε το παράπτωμά του.

Ένα ακόμη πιο χτυπητό παράδειγμα είναι το εξής Πριν από μερικά χρόνια, εξέδιδα ένα Τεκτονικό περιοδικό όταν έλαβα μία επιστολή από τον Μεγάλο Ρήτορα κάποιας Στοάς, που ήταν συνδρομητής του, αλλά επιθυμούσε να διακόψει την συνδρομή του. Εξηγώντας τους λόγους, έλεγε (έχω αντίγραφο της επιστολής του εμπρός μου) «παρά το γεγονός ότι το έντυπο εμπεριέχει πολύτιμες πληροφορίες, δεν θα έχω τον χρόνο να το διαβάσω καθ' όσον αφιερώνω όλη την φετινή χρονιά σε διδασκαλία». Δεν μπορώ να φανταστώ τι δάσκαλος υπήρξε ο άνθρωπος εκείνος και τι μαθητές θα δίδαξε.

Το άρθρο αυτό είναι μακρύτερο απ' ό τι σκόπευα. Αισθάνομαι, όμως, την σημασία του θέματος. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής υπάρχουν περισσότεροι από τετρακόσιες χιλιάδες Τέκτονες. Πόσοι άραγε είναι εκείνοι που μελετούν; Οι μισοί - ή το έν δέκατο από αυτούς;

Εάν το ένα τέταρτο των μελών της Αδελφότητας και μόνο μελετούσαν λιγάκι και όλα όσα γνωρίζανε γι' αυτήν δεν εξαρτώντο από τις επισκέψεις στις Στοές τους, θα απολάμβαναν τα υψηλότερα νοήματα του χαρακτήρα της. Με την συμπάθειά τους οι μαθητές θα ενθαρρύνονταν να συζητήσουν τις αρχές της και να δώσουν στο κοινό τα αποτελέσματα των σκέψεών τους, ενώ και τα καλά Τεκτονικά περιοδικά θα ήκμαζαν.

Τώρα, επειδή είναι τόσο λίγοι οι Τέκτονες που μελετούν, τα τεκτονικά βιβλία μετά βίας κατορθώνουν να εξοφλήσουν στους εκδότες τους το κόστος της εκτύπωσης Maso, ενώ οι συγγραφείς δεν λαμβάνουν τίποτα. Και τα Τεκτονικά περιοδικά χρόνο με το χρόνο αποσύρονται από την κυκλοφορία για να εκτεθούν στο εξής τα νεκρά τους σώματα σε κάποια Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη, όπου εκτίθενται. Το χειρότερο, όμως, απ' όλα είναι ότι ο Τεκτονισμός-βαριανασαίνει υποφέροντας.

Ο Τέκτων που μελετά, έστω και λίγο, τις σελίδες του μηνιαίου περιοδικού στο οποίο έχει εγγραφεί συνδρομητής απολαμβάνει τις ανώτερες έννοιες του Θεσμού και την χαρά της κατανόησής του. Οι τέκτονες που δεν μελετούν δεν θα γνωρίσουν τίποτε από το εσωτερικό κάλλος του Θεωρητικού Τεκτονισμού, παρά θα είναι ικανοποιημένοι με το να υποθέτουν ότι δεν αποτελεί κάτι σαν την

Παράξενη Αδελφότητα, ή την Τάξη των Ιπποτών της Πυθίας - ίσως μόνον λίγο παλαιότερη. Τέκτων σαν και αυτόν πρέπει να είναι αδιάφορος. Δεν θέτει το θεμέλιο του ζήλου.

Εάν η αδιαφορία αυτή, αντί να ελεγχθεί αφεθεί ευρέως να διαδοθεί, το αποτέλεσμα είναι ολοφάνερο. Ο Ελευθεροτεκτονισμός θα πρέπει να παραιτηθεί από την περίοπτη θέση την οποία έχει αγωνιστεί να κατακτήσει και να διατηρήσει με τις προσπάθειες των διανοουμένων του και οι Στοές μας αντί να καταστούν καταφύγια θεωρητικής και φιλοσοφικής σκέψης να καταντήσουν κοινωνικές λέσχες ή εταιρίες αγαθοεργού σκοπού. Με την παρουσία τόσων αντιπάλων, ο αγώνας για την ευημερία του θα είναι δύσκολος.

Η τελική επιτυχία του Ελευθεροτεκτονισμού θα εξαρτηθεί από την οξυδέρκεια των μαθητών του.
